

Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ (Тернопіль, 18-19 трав. 2017 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. - Тернопіль : ТДМУ, 2017. - Т. 2. – С. 146.

ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ В МЕДИЧНИХ ВНЗ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

І. Г. Утюж, Н. В. Спиця

Запорізький державний медичний університет

Існує велика кількість наукових розробок щодо необхідності і актуальності викладання філософії у медичних вишах. Сучасне цивілізоване суспільство, західноєвропейські тенденції підкреслюють значущість філософського напрямку медичної освіти, але, на нашу думку, нагальним питанням постає саме методика викладання філософії. Студент медичного університету має опанувати протягом семестрів неймовірну кількість інформації, адже престиж професії прямо пропорційний важкій, кропіткій праці по її опануванню і, нажаль, у багатьох студентів не залишається сил і натхнення на предмети гуманітарного профілю. Тому, варто нарешті зрозуміти, що ми живемо в часи коли філософія має стати модним трендом для молоді, має бути такою ж динамічною, гнучкою та цікавою як і сама сучасна молодь, що її вивчає. Нуднуватий академічний процес викладання відійшов у минуле – всю важливу інформацію студент може отримати з Інтернету: електронні версії підручників, аудіо-записи першоджерел з філософії, виступи викладачів на youtube, нарешті, он-лайн курси налаштовують на ознайомлення з потоком інформації. Студент обирає те, що на його думку надасть змогу скласти тести, спокійно отримати оцінку з дисципліни і забути про неї, поринаючи у вир професійно-орієнтованих предметів. Але не відбувається найголовнішого – молода людина не отримує те, що має отримати в повній мірі – саморозвиток, самовдосконалення через насолоду від своїх когнітивних здібностей, від самопізнання. Сучасна молодь відчуває себе розгубленою, втраченою, відчуває, що живе у такому світі, де краще жити без душі й моралі, бо душевність і моральність роблять нас надто уразливими. Дегуманізація сучасного світу

привела до того, що цінності та моральні активи замінюються на аспекти науково-технічного прогресу, а відсутність емпатії «виносить людину за дужки» (чи можна взагалі уявити собі масштабність катастрофи, якщо медицина позбудеться моралі і керуватиметься тільки правовим полем?).

Що може зробити сучасний викладач для того, щоб максимально заохотити студентів до філософії, як до, можливо, єдиного шляху повернути в свій особистий світ гуманність та, як наслідок, зробити світ навколо більш людським? П. Слотердайк привертає нашу увагу до Європи XIV ст. коли епідемія чуми нівелювала важливість філософії і медицини, адже ні перша ні друга не були в змозі зупинити трагедію, або хоча б заспокоїти і втішити. Тоді, єдиним засобом вижити стали розповіді. Пригадаємо «Декамерон» Бокаччо – у вирі трагедії негнатовного лиха чуми люди знаходять свою розраду в розповідях, повертаючи себе до гарного настрою та радості. Можливо, за філософією дещо забута місія в душі С. Боеція на новий лад – розраджувати та втішати. А викладання філософії знову повертається до вміння вести бесіди і розповідати, замість накопичувати фактаж та вимагати його знання на тестуваннях. Часи технократично-налаштованого суспільства прагнуть заміни людини мислячої, співчуваючої та духовної на мислячу машину, яка позбудеться своїх емоцій, моралі та етики, прагнуть позбутися поняття «культура» та самої людини. Навіть під загрозою здаватися пафосними, стверджуємо – на філософії лежить надпотужна місія зберегти Людину в часи глобального постмодерністського «розлюднення». Парадоксально, але таку місію можливо виконати тільки якщо викладач позбудеться свого комплексу месії і стане поряд із студентом; заборонить собі бути ментором і наглядачем для молоді й перетвориться на цікавого співбесідника, який через захоплені розповіді та приємні бесіди втішатиме та розраджуватиме, даватиме ковток щастя і надії. На щастя, в нашому ЗДМУ на даний момент створено умови для реалізації такого плану заходів: починаючи з 2009 кожного року в дружній атмосфері відбуваються десятки зустрічей студентів та викладачів на засіданнях філософського дискусійного клубу «Логос» (є україномовні та англійськомовні секції) де студенти можуть послухати викладачів, або ж самостійно

представити доповіді на різноманітні філософські теми. Такі зустрічі дають змогу побачити людяність філософії та безцінність особистої людської душі – речі без яких медицина залишиться тільки купою бездушних наукових фактів.